

14.10.2021

Valtionvarainministeriö

Lausuntopyyntö VN/5386/2020-VM-152

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Eläketurvakeskukselta lausuntoa ehdotuksesta julkisen hallinnon API-periaatteiksi ja periaatteiden toimeenpanoa tukevista esimerkeistä ja tukimateriaaleista.

Valtiovarainministeriön Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen hanke toteuttaa pääministeri Marinin hallitusohjelman tietopolitiikkaan, tiedon hyödyntämiseen ja avaamiseen liittyviä tavoitteita. Hankkeen tavoitteena on muun muassa edistää tietojen ja toimintojen hyödyntämistä yhteneväisellä tavalla ohjelmointirajapintojen (API) kautta. Periaatteet muodostavat yhteiset toimintaohjeet ja suositukset julkisen hallinnon API-kehitykselle ja digitalisaation edistämiseksi.

Periaatteet tukevat tiedonhallintalaissa sähköiselle tietojen luovutustavalle säädettyjen vaatimusten toteuttamista. Periaatteiden tarkoituksena on edistää julkisen hallinnon tietojen ja toimintojen tarjoamista sekä hyödyntämistä lähtökohtaisesti ohjelmointirajapintojen avulla. Kuvattujen periaatteiden tavoitteena on lisätä asiakaslähtöisyyttä, yhteistyötä, semanttista ja teknistä yhteentoimivuutta, uudelleenkäytettävyyttä, tietoturvan ja tietosuojan huomioimista sekä laatua ohjelmointirajapintojen kehityksessä.

Eläketurvakeskuksen lausunto

Julkisen hallinnon API-periaatteissa viitataan vahvasti tiedonhallintalakiin, joka on tiedonhallintaa koskeva, viranomaistoiminnassa noudatettava yleislaki.

Tiedonhallintalain 3 luvun säännöksiä ei lain 3 §:n soveltamisalasäännöksen mukaan sovelleta Eläketurvakeskukseen eikä yksityisiin työeläkealan toimijoihin. Lisäksi tiedonhallintalain 22-24 §:n säännöksiä sovelletaan vain, jos muussa laissa ei ole näihin tiedon sähköisiin luovutustapoihin liittyen säädetty toisin. Työntekijän eläkeläisissä on säännös tietojen antamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla (TyEL 210§). Näin ollen teknisten käyttöyhteyksien osalta Eläketurvakeskus ja työeläkealan toimijat noudattavat ensisijaisesti omaa erityislainsäädäntöään. On myös todettava, että API-periaatteissa viitatuilla tiedonhallintalautakunnan suosituksilla ei ole työeläkealan toiminnassa sellaista merkitystä kuin viranomaistoiminnassa.

Julkisen hallinnon API-periaatteet on jaoteltu ylätasolla strategiaan, taktisiin ja operatiivisiin periaatteisiin. Kukin taso pitää sisällään varsinaiset yksityiskohtaiset, esimerkein laajennetut periaatteet. API-periaatteisiin on kuvattu

14.10.2021

suosituksia, sekä osin jo hyvinkin yleisiä ja yleisessä käytössä olevia toimintamalleja. Eläketurvakeskus pitää kuvattuja API-periaatteita hyvinä ja vastaavanlaisia toimintamalleja työeläkealalla hyödynnetään oman erityislainsäädännön perusteella.

Eläketurvakeskuksen osalta tietojen hyödyntämiseen ja avaamiseen on panostettu jo kohtuullisesti voimassa olevien säädösten puitteissa. Eläketurvakeskuksella ja työeläkealan toimijoilla on pitkät perinteet niin sisäisessä kuin ulkoisessakin yhteistyössä esimerkiksi Kelan ja muiden sosiaaliturva- ja etuustietoja käsittelevien organisaatioiden kanssa. Tietojenvaihdolle on sovitut rajapinnat ja käytänteet, joita kehitetään tarpeiden mukaan, kustannustehokkuus ja lainsäädäntö huomioiden.

Eläketurvakeskus

Katri Raatikainen

Sari Alanko